

การศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ในการดำเนินงานของ
โครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

นางสาวปริญญา สีหะไพฑูริย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-560-890-4

007605

18170444

A STUDY ON COST AND REVENUE OF THE OPERATION OF
CATTLE BANK PROJECT UNDER HIS MAJESTY THE KING'S ADVICE

Miss Hirunya Leehapaiboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-560-890-4

ของเอกชนทั่วไป โดยกำหนดว่าอัตราที่ธนาคารโค-กระบือฯ ควรจะเรียกเก็บควรอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่า นอกจากนี้ยังได้ทำการสอบถามเกษตรกรประกอบการพิจารณา ในการกำหนดอัตราค่าเช่าดังกล่าวไม่ได้นำต้นทุนในการดำเนินงานเข้ามาเกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเช่ากับต้นทุนแปรได้ทั้งหมดหรือเปรียบเทียบกับต้นทุนการให้เช่ากระบือ ปรากฏว่าอัตราค่าเช่าที่ไว้อยู่ คือ ค่าเช่าปีละ 700 บาทต่อตัว เหมาะสมที่จะใช้ได้เพราะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน คือ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อให้มีโอกาสเช่ากระบือในราคาถูก และธนาคารโค-กระบือฯ ก็ยังมีรายได้ส่วนหนึ่งเหลือเพื่อใช้ในการดำเนินงานและขยายงานต่อไป

นอกจากนี้ในการศึกษายังพบว่า การดำเนินงานของธนาคารโค-กระบือฯ ยังมีปัญหาอีกหลายประการ ได้แก่

1. ปัญหาด้านกำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เนื่องจากยังไม่มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบดำเนินงานโดยตรง จึงทำให้การดำเนินงานไม่รวดเร็วเท่าที่ควรและการขยายงานเป็นไปได้ยาก
2. ปัญหาด้านการเบิกจ่ายเงินเพื่อใช้ในการดำเนินงาน มีผลทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัว เพราะต้องปฏิบัติตามระเบียบราชการซึ่งมีขั้นตอนมาก
3. ปัญหาด้านวิธีคัดเลือกเกษตรกรผู้ยากจนเพื่อให้ได้เกษตรกรที่เหมาะสมที่จะได้รับความช่วยเหลือ
4. ปัญหาด้านการจัดหาผู้ค้าประกันของเกษตรกรผู้ยากจน
5. ปัญหาด้านการเก็บค่าเช่ากระบือ

ในวิทยาลัยเกษตรฯ นี้ ได้เสนอข้อ เสนอแนะบางประการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปัญหาเหล่านั้นดังนี้คือ

1. รัฐบาลควรเร่งดำเนินการจัดตั้งธนาคารโค-กระบือฯ เป็นหน่วยงานอีกหน่วยหนึ่งต่างหาก โดยให้มีเจ้าหน้าที่ดำเนินงานโดยตรง
2. ควรจัดสรรเงินจำนวนหนึ่งสำรองให้ประธานหรือเลขานุการคณะกรรมการบริหาร ส่วนกลางของธนาคารโค-กระบือฯ นำออกใช้ได้ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือในกรณีเร่งด่วน แล้วจึงดำเนินการตามระเบียบต่อไปในภายหลัง

3. ควรให้ราษฎรในท้องที่ได้มีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้มากขึ้น เพื่อช่วยในการคัดเลือกเกษตรกรที่ยากจนและลดปัญหาด้านการเก็บค่าเช่ากระป๋องได้ด้วย
4. ควรผ่อนผันให้เกษตรกรผู้ยากจนค้าประกันกันเอง ในกรณีที่เกษตรกรที่ล้มครืนได้รับความช่วยเหลือไม่ล่ามารถหาผู้ค้าประกันได้
5. สัตตั้งธนาคารโค-กระบือฯ ให้เป็นกิจกรรมของหมู่บ้าน โดยทำการคัดเลือกคณะกรรมการดำเนินงานจากบุคคลในหมู่บ้าน ซึ่งวิธีการนี้จะใช้ได้ผลดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบ ความล่ามารถและความเสี่ยลละของคณะกรรมการที่ได้รับเลือกนั้น

ผู้วิจัยเชื่อว่าจากปัญหาและแนวทางที่เสนอนี้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ แล้ว ยังจะเป็นประโยชน์ต่อธนาคารโค-กระบือ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และโครงการธนาคารโค-กระบือ อื่น ๆ ที่จะเริ่มดำเนินงานต่อไปอีกด้วย

Thesis Title   A STUDY ON COST AND REVENUE OF THE OPERATION OF CATTLE
                              BANK PROJECT UNDER HIS MAJESTY THE KING'S ADVICE

Name   Miss Hirunya Leehapaiboon

Thesis Advisor   Mr. Padung Sutasha
                              Associate Professor Wilailuck Pattarodom

Department   Accountancy

Academic Year   1981

ABSTRACT

Cattle has played an important role in everyday life of Thai farmers for a long time. As technology in agriculture develops, farmers have turned to use more and more advanced machineries until energy crisis arose, they then came to rely on cattle as a necessary tool in their farming again. As research has shown, many poor farmers cannot afford to buy and raise cattle as their energy resource, or they have to pay very high price in order to hire cattle. His Majesty the King has learned of this problem and has set up a project called Cattle Bank Project under His Majesty the King's advice in 1979. This project is under the supervision of the Livestock Department, Ministry of Agriculture and Cooperatives, with an aim to help poor farmers to hire or hire-purchase cattle at a low price or to help them in any way so that they can become owners of cattle.

The study on the operation of Cattle Bank Project revealed that the present rate of renting cattle at Bahts 700 per year is appropriate

since it would cover the variable costs of feeding and transporting cattle to the farmers while depreciation of cattle and building and equipments directly concerned with rearing and moving cattle will also be covered. Moreover the above-mentioned rate is still below the market rental rate.

Apart from studying what the appropriate rate of rental fees should be, the author has also looked into the various problems concerning the operation of the project which could be enumerated as follow:-

1. Problems of insufficient man-power. At present the project has no officers directly responsible for the work of the project. Thus the project has not progressed nor expanded as it should have done.

2. Problems of inconvenience encountered in payments made under the project. At present, the approval and procedures of all payments under the project have to conform strictly to Governmental regulations. In some cases, this procedure causes delay which would hamper the work of the project.

3. Problems in selecting suitable farmers for the assistance to be given by the project.

4. Problems of having guarantors for poor farmers.

5. Problems in collection of rental fees.

To solve the above-enumerated problems, the author suggests the following solutions:-

1. The Government should speed up the process in setting up Cattle Bank Project as part of Government agencies with officers directly responsible to the work of the project.

2. A certain sum of money should be made available to the Chairman or the executive secretary of the Central Committee of the project, so that payments can be effected immediately in case of urgency, after which approval can be obtained in the usual manner.

3. Local villagers should work in close co-operation with the officers of the project whereby selection of suitable farmers to receive assistance from the project as well as collection of rental fees can be facilitated.

4. Farmers should be allowed to act as guarantors of their fellow-men.

5. The project should be made an activity of the village with villagers becoming members of sub-committees. Thus the success of the project will depend upon the responsibility, ability and sacrifice of the selected committees.

The author believes that the study on the problems and solutions to the problems in the operation of Cattle Bank Project under His Majesty the King's advice offered above would be useful not only to the project itself, but also to the Cattle Bank Project under the Fifth National Economic and Social Development Plan (1982-1986), and any other Cattle Bank Project in the future.

กิตติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้ง การแก้ไขข้อบกพร่องตลอดจนการเรียบเรียงจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์จากคุณผดุง ลู่เตยะ นักวิชาการสัตวบาล 5 กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ และรองศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ ภัทโรตม ซึ่งท่านทั้งสองเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของผู้เขียน ถ้าปราศจากท่านอาจารย์ทั้งสองแล้วงานเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็ยากที่จะสำเร็จลงได้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณเหล่านั้น จุลกทิพพะ เลขาธิการคณะกรรมการบริหารธนาคารโค-กระบือฯ คุณฉวี วัฒนแก้ว นายกสมาคมนักธุรกิจสัมพันธ์แห่งประเทศไทย คุณคู่ภัย พันธุพานนท์ เจ้าหน้าที่โรงโคนม โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ปศุสัตว์จังหวัดระยอง ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี ปศุสัตว์จังหวัดปราจีนบุรี ปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี ปศุสัตว์อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ปศุสัตว์อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปศุสัตว์อำเภอสระแก้ว และปศุสัตว์อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านในกรมปศุสัตว์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลแก่ผู้เขียนตลอดจนอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อีกมาก

อาจารย์อีก 2 ท่านที่ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง คือ ศาสตราจารย์เพ็ญแย ลัดทวงศ์ ณ อยุธยา และรองศาสตราจารย์วรวรรณ ชัยอาญา ที่ได้กรุณาเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่าน เพื่อน ๆ พี่ ๆ ที่มิได้กล่าวนามถึง ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง และที่สุดเหนือสิ่งใด คือความเมตตาจากพ่อและแม่ที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจที่พร้อมตลอดเวลาการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่อาจมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณท่านทั้งสอง

ศิริัญญา สหะไพฑูลย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการรูปประกอบ	๗
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
2. ความเป็นมาของโครงการ	
ประวัติความเป็นมา	5
วัตถุประสงค์ของโครงการ	6
เป้าหมายของการดำเนินงาน	6
3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรค กระปือ	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรค	8
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกระปือ	19

4. การดำเนินงานของโครงการ	
ผู้รับผิดชอบและบริหารงาน	32
วิธีดำเนินงาน	36
ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน	45
5. รายได้และต้นทุนในการดำเนินงาน	
ประเภทของรายได้และต้นทุน	47
การคำนวณต้นทุนในการดำเนินงาน	48
การคำนวณต้นทุนในการดำเนินงาน	57
การวิเคราะห์ผลกำไรดำเนินงาน	75
6. ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับจากโครงการฯ	
ผลผลิตทางเศรษฐกิจของโค กระบือ	83
ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ได้รับจากโครงการ	90
ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ	92
7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก ก.	101
ภาคผนวก ข.	109
ภาคผนวก ค.	126
ประวัติ	131

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1.	แสดงการคำนวณต้นทุนการผลิตหน้าต่อไร่ต่อปี	50
2.	สรุปจำนวนกระป๋องที่ให้เข้า	59
3.	แสดงการคำนวณค่าอาหารหยาบ	59
4.	แสดงการคำนวณค่าวัคซีนและยาถ่ายพยาธิ	60
5.	แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคากระป๋องที่ให้เข้า	61
6.	แสดงการคำนวณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการขนย้ายกระป๋อง	63
7.	แสดงการคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน	66
8.	แสดงการคำนวณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการบริหาร	69
9.	แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคาอาคาร	72
10.	แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคาเครื่องใช้สำนักงาน	72
11.	แสดงการคำนวณค่าเสื่อมราคารถยนต์และรถจักรยานยนต์	73
12.	แสดงการคำนวณค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษารถยนต์และรถจักรยานยนต์	73
13.	แสดงต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรได้ในการดำเนินงาน	81
14.	ราคาเฉลี่ยโค-กระป๋องในตลาดกรุงเทพมหานคร	87
15.	ราคาเฉลี่ยโค-กระป๋อง(ขนาดใหญ่) ที่เกษตรกรขายได้	88
16.	ปริมาณและมูลค่าส่งออกโค-กระป๋องของไทย	89

รายการรูปประกอบ

รูปที่	หน้า
1. ส่วนต่าง ๆ ของโค	18
2. ส่วนต่าง ๆ ของกระบือ	31
3. เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือและเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ที่อำเภอปลวกแดง ระยอง	43
4. เกษตรกรที่ได้รับความช่วยเหลือและปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรีที่อำเภอลำลูกก - สุพรรณบุรี	43
5. ฝูงโคที่สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์ทับกวาง จังหวัดสระบุรี	51
6. กราฟแสดงจุดเลื่อมตัวในการดำเนินงานของโครงการธนาคารโค-กระบือฯ ประจํา- ปี 2524	78